

Praktijkgids 'Jeugdreclassering 2.0. – Op weg naar succes'

Wat is 'Jeugdreclassering 2.0. – Op weg naar succes'?

'Jeugdreclassering 2.0. – Op weg naar succes' is de jeugdreclasseringsvariant van de transformatie van de jeugdzorg. *Jeugdreclassering 2.0 – Op weg naar succes* bouwt voort op het bestaande handboek *Jeugdreclassering 'De jongere aanspreken'* en is doorontwikkeld met het gedachtegoed van het Desistance-onderzoek, Signs of Safety en het Good Lives model.

Samen vormen deze elementen een oplossingsgericht en systeemversterkend praktijkmodel ontwikkeld voor en door jeugdzorgwerkers-JR (Jeugdreclassering)¹ gericht op het bevorderen van het desistanceproces van de jongere². Het proces van de jongere in zijn eigen sociale context staat centraal en de regie ligt zoveel mogelijk bij de jongere en zijn netwerk. De jeugdzorgwerker-JR voert zijn taken coachend uit en ziet tevens toe op de voorwaarden die zijn opgelegd. Samen met de jongere en zijn netwerk gaat hij een stukje mee 'op reis', ondersteunt en wijst de weg naar het vergroten van kansen op succes en het weg bewegen van criminaliteit. Samen zoeken zij naar wat de jongere motiveert, naar zijn primaire levensdoelen en naar wat zijn kwaliteiten zijn. Er wordt gestreefd naar veiligheid en succes, zowel op de korte als de lange termijn. Verandering moet plaatsvinden op drie niveaus: op het niveau van gedrag, van identiteit en van participatie in de samenleving.

Uitgangspunt is dat het model goed uitvoerbaar is voor professionals in hun dagelijks werk. Daarbij gebruiken we de kennis en ervaring die is opgedaan met Signs of Safety in de jeugdbescherming. Binnen deze jeugdreclasseringsvariant hebben we dan ook altijd oog voor patronen en relaties binnen het gezin. Dit model is vanuit de jeugdreclasseringspraktijk, in nauwe samenwerking met het forensische veld en vanuit recente wetenschappelijke kennis uit de criminologie aangepast, waarin met name literatuur over 'what works' en 'Desistance' als onderbouwing centraal staan.

Jeugdreclassering 2.0 wordt gekenmerkt door het creëren van een constructieve werkrelatie met en actieve betrokkenheid van de jongere en de belangrijke mensen om hem heen. De begeleiding werkt alleen als er sprake is van een effectieve werkalliantie tussen de jongere en de jeugdzorgwerker-JR. Dit betekent dat zij tijdens het werken allebei de ervaring hebben dat:

- Er doelgericht wordt gewerkt
- Er taakgericht wordt gewerkt
- Er tussen hen een samenwerkingsverbond / - verbintenis bestaat, en
- De onvermijdelijke en specifieke machtspositie van de jeugdzorgwerker-JR toegelicht is en verandering niet in de weg staat

Lees meer:

Werken in gedwongen kader, hoofdstuk 6 (Menger, Krechtig & Bosker, 2016).

Jeugdreclassering 2.0 is een model ontworpen voor de uitvoering van jeugdreclassering in samenwerking tussen het straf-, zorg- en gemeentelijk domein. Gemeentelijke werkplaatsen hebben een cruciale rol gespeeld in de ontwikkeling, evenals de inzet van (internationale) experts en regionale uitwerkingen (waaronder SAVE).

Wat is jeugdreclassering?

De jeugdreclassering voert begeleiding en toezicht uit van jongeren die tussen 12 en 23 jaar een strafbaar feit hebben gepleegd, of hiervan verdacht worden. De begeleiding gebeurt in een gedwongen en soms in een vrijwillig kader. In Nederland worden veel jongeren ook vanwege langdurig schoolverzuim doorverwezen naar de jeugdreclassering³. In dit geval is sprake van overtreding van de leerplichtwet.

¹ *Jeugdreclassering 2.0 – Op weg naar succes* is een beschrijving van de werkwijze. Het is geen organisatie-model. Voor de duidelijkheid wordt de professional in deze beschrijving aangeduid als "Jeugdzorgwerker-JR", met de intentie dat het gaat over de jeugdzorgwerker die uitvoering geeft aan de jeugdreclasseringsmaatregel. Het is aan de diverse organisaties zelf om te beslissen of dit een 'specialist' of 'generalist' of 'gezinsmanager' is.

² In deze praktijkgids gebruiken we het woord jongere voor jeugdigen die worden begeleid door de jeugdreclassering vanwege het plegen van een strafbaar feit. Lees ook 'zijn/haar' of 'hij/zij' overal waar de mannelijke vorm gebruikt wordt.

³ *Jeugdreclassering 2.0 – Op weg naar succes* is ontwikkeld voor jongeren die strafbare feiten hebben gepleegd en is niet specifiek gericht op jongeren die in aanraking komen met jeugdreclassering vanwege 'schoolverzuim'. Soms gaat schoolverzuim echter wel gepaard met het plegen van strafbare feiten. In die gevallen kan 'Jeugdreclassering 2.0' wel helpend zijn.

Jeugdreclassering wordt opgelegd door de kinderrechter en in sommige gevallen door de officier van justitie (OM-vonnissen en schorsing van voorlopige hechtenis) of de kantonrechter (schoolverzuim). Ook kan jeugdreclassering worden ingezet na verblijf in een justitiële jeugdinrichting of op verzoek van de Raad voor de Kinderbescherming (in de periode tot de strafzitting). In het geval dat de Raad voor de Kinderbescherming verzoekt om begeleiding heeft de jeugdreclassering een vrijwillige basis.

Voor jongeren die een jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd krijgen volstaat een lichte straf zoals een Halt-afdoening⁴ of taakstraf niet meer. Vaak gaat het om de 'zwaardere' zaken waarin jongeren het risico lopen om verder de criminaliteit in te raken als er niet wordt ingegrepen. Meestal spelen zorgen over de opvoeding en verdere ontwikkeling van deze jongeren ook een rol.

Het belangrijkste doel van jeugdreclassering is herhaling of terugval (recidive) te voorkomen, zodat de maatschappij veiliger wordt. Maar minstens zo belangrijk is het bieden van een beter toekomstperspectief aan jongeren. In het jeugdstrafrecht gaat straf altijd samen met een pedagogische aanpak. De doelen staan geformuleerd in het normenkader⁵:

- De dynamische criminologische factoren worden verminderd, waardoor het risico op herhaling van delictgedrag wordt verminderd.
- Het handelingsrepertoire en / of de focus op duurzame gedragsverandering van de jongere is toegenomen.
- De jongere heeft zich gehouden aan de opgelegde voorwaarden.
- Stabiliteit en continuïteit in de opvoedingssituatie is gecreëerd. Er zijn verschillende maatregelen van jeugdreclassering. De meest gangbare maatregel is de maatregel 'toezicht en begeleiding'. Deze praktijkgids is bedoeld voor die variant.

Lees meer

<http://www.nji.nl/Jeugdreclassering>

---

⁴Halt is een interventie voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar die een delict hebben gepleegd

⁵Normenkader ten behoeve van certificering van uitvoerende organisaties voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. Veiligheid en Justitie.

Introductie: Hoe gebruik je deze praktijkgids?

De 3 Kolommen, een succesdoel, een netwerkconferentie. Allemaal 'nieuwe ingrediënten' voor de uitvoering van de jeugdreclasseringsmaatregel. Maar hoe gebruik je ze? Wat doe je wanneer? En welke basishouding past daarbij? In deze praktijkgids geven we je de structuur van het werken volgens Jeugdreclassering 2.0 in een cyclisch proces. In de praktijk doorloop je de cyclus meerdere malen, of doe je weer een stapje terug in het werkproces wanneer dat nodig is. Zie deze praktijkgids als een recept, als een aanwijzing voor hoe en wanneer je de ingrediënten van Jeugdreclassering 2.0. in kunt zetten. De gids biedt je houvast en structuur.

Jouw uitdaging als jeugdzorgwerker-JR is om in elke casus samen met de jongere en zijn netwerk op zoek te gaan naar zijn eigen weg naar desistance, en het zo groot mogelijk maken van de kansen dat die weg kan worden gevolgd en volgehouden (borging).

Een goede samenwerking met de jongere en zijn netwerk en het streven naar succes van de jongere zijn twee van de 8 ankers die jouw handelen in de praktijk kenmerken. Het tijdspad is krap, soms zal meer tijd nodig zijn. Binnen Jeugdreclassering 2.0 is een intensieve start belangrijk. Alle tijd die je in het begin investeert, kun je verderop in het proces weer terugverdienen!

Deze praktijkgids is 'work in progress'. We hopen dan ook dat hier de komende periode meer ervaringen mee zullen worden opgedaan. Nieuwe inzichten zullen weer uitmonden in nieuwe aanpassingen. Alle ervaringen met de praktijkgids zijn daarom welkom, en dragen bij aan de verbetering ervan. In het najaar van 2017 wordt een digitale praktijkgids *Jeugdreclassering 2.0; Op weg naar succes* ontwikkeld. De laatste inzichten zullen daarin worden verwerkt.

De actieleercyclus

Het werken volgens Jeugdreclassering 2.0. is gevisualiseerd in een cirkel waarin de verschillende stappen beschreven staan⁶.

De cirkel laat het cyclisch proces zien dat jij als jeugdzorgwerker-JR meerdere malen doorloopt met de jongere en zijn netwerk. De cirkel is gebaseerd op de actie-leercyclus, ontwikkeld door Reg Ravens. Actie leren staat voor 'leren door te doen, gecombineerd met systematische reflectie op het handelen' (Ravens, 1982). Turnell en Murphy introduceerden deze cyclus in de Signs of Safety-benadering in 2014 om het proces van voortdurend leren door de professionals en organisaties in de jeugdbescherming te bevorderen. Actieleren gaat er van uit dat de meeste kennis en vaardigheden worden opgedaan door het doen en ervaren en door het structureel met collega's reflecteren op het handelen, met name door het delen van goede praktijken met andere professionals. De cyclus helpt bij het creëren van een leercultuur waarin professionals vooral leren en nieuwe vaardigheden opdoen door middel van een actieve leercultuur in hun eigen team. Een deel van de kennis en vaardigheden kun je leren in een training, maar de aard van het werk vraagt om reflectieve professionals die doorleren in de praktijk. Methodische leerbijeenkomsten vormen de basis om deze reflectieve praktijk te ondersteunen.

Deze manier van werken en leren sluit goed aan bij het desistancegericht werken binnen Jeugdreclassering 2.0. Het desistanceproces is een persoonlijke reis en verschilt sterk per individu. Je moet de relatie kunnen leggen tussen het ouder worden, de veranderingen in het individu en de veranderende context om de jongere heen, en daar dan goede ondersteuning bieden. Tegelijkertijd schrijft Jeugdreclassering 2.0 niet teveel voor. Als we dat zouden doen creëren we jeugdzorgwerkers-JR een standaard programma uitvoeren. Maatwerk zou dan ontbreken. De kunst van het jeugdreclasseringswerk is nu juist om je te kunnen verhouden tot en in contact te komen met de jongeren en hun omgeving. En van daar uit het individuele desistanceproces te kunnen ondersteunen. Elke keer dat er nieuwe informatie is, ga je als jeugdzorgwerker-JR samen met de jongere en zijn netwerk analyseren, beoordelen, doelen stellen, plannen maken, uitvoeren en evalueren en reflecteren.

Volgens McNeill: *"desistance focused practice can only emerge from practitioners reflective engagement and continual dialogue with those individuals with whom they work, and with the research that should inform how they work. It is important that services enable the development of practitioners reflexivity, of their professional skills and of their research-mindedness- and to give them the space they need to work effectively."* (McNeill & Weaver, 2010).

⁶De stappen in deze cyclus sluiten ook aan op het Vier Venster model zoals dat gebruikt wordt binnen de SAVE werkwijze (Van Montfoort / Samen Veilig, 2015)

Jeugdzorgwerkers-JR moeten zelf goed begrijpen en kunnen uitleggen waarom zij een bepaalde stap zetten. De 'research-mindedness' wordt in deze praktijkgids bevorderd door de 'waarom' kopjes in elke fase van de cyclus.

Het "hart" van de actieleercyclus wordt gevormd door de 8 'ankers' van Jeugdreclassering 2.0. Deze ankers geven een leidraad voor jouw basishouding als jeugdzorgwerker-JR gedurende de hele begeleiding en zijn dus gerelateerd aan alle stappen in de cyclus.

In Jeugdreclassering 2.0. staat het individuele ontwikkelproces van de jongere in zijn sociale omgeving centraal. De jeugdzorgwerker-JR is geen centrale figuur in het leven van de jongere. De uitdaging is om het ontwikkelingsproces van de jongere in zijn sociale omgeving te ondersteunen zonder het over te nemen. Ondersteunen door de weg te wijzen, terwijl de regie over het veranderproces zoveel mogelijk bij de jongere en zijn netwerk ligt. Op die manier kan een jongere 'zelfeffectiviteit' ervaren en dat is nodig om te kunnen veranderen. We geloven dat de meeste jongeren een 'desister' kunnen worden in hun eigen tempo en dat het bevorderen van persoonlijke doelen van de jongere automatisch ook leidt tot een reductie van risico's (voor slachtoffer en samenleving). Als het nodig is houden we toezicht en zijn we streng. We kijken goed naar het veranderingsproces dat de jongere doormaakt. Dit is een lastig proces, een proces dat gaat met vallen en opstaan en waar veel lef en vastberadenheid voor nodig is. We moeten we ons realiseren dat het werk nog niet af is als iemand gestopt is met het plegen van strafbare feiten. Ook op de lange termijn willen we dat het veilig is en dat de jongere (weer) succesvol participeert in de samenleving. We richten ons daarom ook op de andere niveaus van desistance, het vinden van een nieuwe identiteit en het weer succesvol meedoen in de samenleving.

Wij zijn, naast jeugdzorgwerkers-JR, ook jeugdbeschermers en richten ons op de veiligheid, integratie en participatie van de jongere in hun familie, netwerk, school of werk, buurt en samenleving. Binnen de gestelde kaders geven we de jongeren de ruimte en steun om zelf sturing te geven aan hun eigen ontwikkeling en integratie. We doen dat omdat we vinden dat zij het waard zijn.

Basishouding: 8 ankers

Dit zijn de 8 ankers Jeugdreclassering 2.0:

1. Ik geloof in de mogelijkheden van de jongere en zijn omgeving

Ik vind dat de jongere het waard is om me voor in te zetten. Ik richt me op de persoon. Ik ondersteun zijn ontwikkeling in zijn eigen sociale context. Ik gebruik taal gericht op krachten en mogelijkheden, niet op problemen en gebreken. Ik sluit aan bij de taal van de jongere en zijn netwerk en vermijd het gebruik van negatieve labels. In mijn benadering ben ik gericht op het hele systeem. Ik bied de jongere de kans om ook in de bredere context van zijn netwerk en de samenleving te laten zien dat verandering op gang komt.

2. Ik weet dat een positief beeld van jezelf krijgen moeilijk is en daar is lef voor nodig

Ik ga samen met de jongere op zoek naar een positief zelfbeeld. Ik realiseer me hoeveel lef er nodig is om naar jezelf te kijken en – in moeilijke omstandigheden – een positief beeld van jezelf te krijgen. Dat is lastig, spannend en vaak ook pijnlijk. Het is een grote prestatie om het anders te gaan doen, en ik heb waardering voor elke stap in de goede richting.

3. Ik realiseer me dat sociale steun een cruciale voorwaarde is om te kunnen veranderen

Ik realiseer me dat sociale steun van belangrijke mensen rondom de jongere belangrijker is dan mijn eigen steun in het bereiken van desistance. Zonder veranderingen in het sociale netwerk is individuele verandering veel lastiger. Sociale steun, betrokkenheid en monitoring zijn de voorwaarden om te kunnen veranderen. Ik ben me ervan bewust dat het desistance proces plaats vindt in het dagelijks leven van de jongere, in zijn sociale context. Ik zet me ervoor in om de juiste vragen te stellen waardoor hij gemotiveerd raakt om zijn eigen netwerk in te zetten en steunend te laten zijn voor de verandering.

4. Als het effectief is zet ik controle en dwang in om het veranderingsproces te ondersteunen

Ik werk binnen een juridisch kader en het is mijn taak om toe te zien op de veiligheid van de jongere, van de slachtoffer(s) en de samenleving. Ik houd toezicht op de naleving van de algemene en bijzondere

voorwaarden. Soms zet ik daarbij dwang en controle in. Ik doe dat wanneer dat nodig is voor de veiligheid van de jongere, slachtoffer(s) en de samenleving of wanneer dat helpend is om de jongere een volgende stap te laten zetten en dat zonder strak kader niet lukt. Dit neemt niet weg dat ik binnen de context van de maatregel zoveel mogelijk ruimte voor eigen regie en autonomie aan de jongere en zijn netwerk biedt.

5. Ik realiseer me dat veranderen met ups en downs gaat

Ik weet dat de verandering naar een succesvol leven een proces is dat niet van de ene op de andere dag plaatsvindt. Een jongere kan alleen veranderen als hij ook fouten mag maken. Bij een terugval kunnen we zowel leren van dat wat goed is gegaan als van dat wat fout ging. Ik realiseer me dat een terugval een onvermijdelijk onderdeel is van het veranderingsproces. Ik blijf positief en benut de leeransen die de terugval biedt.

6. Ik bied hoop, vertrouwen, en praktische ondersteuning

Ik bied vertrouwen en hoop aan de jongere, hoe groot de uitdagingen en obstakels ook zijn. Jongeren en hun netwerk hebben vaak de hoop opgegeven om te veranderen. Soms zien ze geen weg meer terug en weten ze niet wat de oplossing is. Soms twijfelen ze zelfs of er een oplossing bestaat. Ik als jeugdzorgwerker-JR werk vanuit een vragende oplossingsgerichte benadering. Ik laat de jongere op zoek gaan naar zijn eigen krachten waardoor zij de inspiratie en motivatie vinden tot verandering. Ik probeer een bron van hoop te zijn, ook als iedereen opgeeft, totdat zij die hoop zelf weer terugvinden. Ik help bij het regelen van praktische zaken (woning, dagbesteding, inkomen, huisarts, etc.), omdat ik me realiseer dat verandering pas kans van slagen heeft als in de basisbehoeften is voorzien.

7. Ik steun de jongere om te herstellen wat mis is gegaan

Ik steun en motiveer de jongere om te herstellen wat is misgegaan en er weer bij te mogen horen. Dat draagt bij aan een groei naar positieve participatie in de samenleving. Ik weet dat om verder te kunnen vaak persoonlijke 'verlossing' nodig is, bijvoorbeeld door een positieve bijdrage te leveren aan families of gemeenschappen. Ik snap dat het moeilijk, maar soms ook noodzakelijk, is om excuses te maken aan het slachtoffer en / of de samenleving. Ik moedig hem aan om dit te doen.

8. Ik richt me op samenwerking, eigen regie en eigen kracht

Ik span me er sterk voor in om een stevige werkrelatie op te bouwen met de jongere en moedig hem aan om zelf de regie te nemen in zijn veranderproces. Ik ben me ervan bewust dat wij, jeugdzorgwerkers-JR, mensen niet veranderen. Het veranderingsproces is veel groter dan de interventies die wij bieden, de jeugdreclasseringsmaatregel is tijdelijk en ik ben slechts een passant in het leven van de jongere. In die periode is het mijn taak om – door het stellen van de juiste vragen- de jongere te helpen om de weg te vinden naar een betere toekomst door samen te zoeken naar persoonlijke en sociale hulpbronnen.

De 8 ankers in de taal van de jongere:

- 1. Ik ben de moeite waard**
- 2. Ik kan veranderen, daar heb ik lef voor nodig**
- 3. Steun van de mensen om mij heen is super belangrijk.**
- 4. Als het echt nodig is, is mijn jeugdzorgwerker streng**
- 5. Veranderen lukt niet in één keer**
- 6. Mijn jeugdzorgwerker helpt mij en blijft in mij geloven**
- 7. Ik doe mijn best om goed te maken wat ik kapot gemaakt heb**
- 8. Ik werk aan *mijn* verandering, daar steunt de jeugdzorgwerker mij bij**

De 3 Kolommen

Een speciaal format van de "3 Kolommen"⁷ voor de jeugdreclassering is de basistool voor het werken met Jeugdreclassering 2.0. Middels de 3 Kolommen kan de professional en de jongere en zijn netwerk zaken op een gestructureerde manier bespreken, ordenen en analyseren. Voorafgaand aan de 3 Kolommen maken de jeugdzorgwerker-JR, de jongere, familie en het netwerk een genogram / sociogram om de belangrijke personen rondom de jongere in kaart te brengen. Vervolgens wordt binnen de 3 Kolommen uitgevraagd wat er goed gaat, wat de zorgen zijn en wat er moet gebeuren om de zorgen op te heffen. De 3 Kolommen worden gedurende de looptijd voortdurend bijgewerkt en geactualiseerd.

3 Kolommen JR

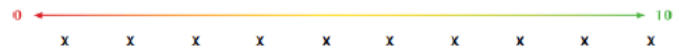
Er is een jeugdclasseringsmaatregel voor:
Deze mensen zijn belangrijk voor (naam jongere) en willen dat het goed gaat met hem/haar:
Jeugdzorgwerker-JR:
Datum:

Naam Jongere
Naam Jeugdzorgwerker-JR
dd-mm-jjjj

Waar maken wij ons zorgen over?	Wat gaat er goed?	Wat moet er gebeuren?
<ul style="list-style-type: none"> Zorgelijk gedrag, feitelijke schade en negatieve impact <p>Wat is er precies gebeurd en wat was de schade/negatieve impact ervan op slachtoffer/samenleving/jongere dat we ons zo'n zorgen maken?</p> <p>Voorbeeldvragen: Welk zorgelijk gedrag komt naar voren uit de delictbespreking? En wat komt naar voren uit de raadsrapportage Wie maakt zich zorgen over wat m.b.t. de jongere? Welke daadwerkelijke schade is er tot nu toe veroorzaakt (door en aan de jongere)? Zijn er nog meer zorgen rondom de jongere?</p> <ul style="list-style-type: none"> Dreigend gevaar <p>Wat is het ergste dat er kan gebeuren als er niets verandert? Wat vinden de verschillende betrokkenen het ergste dat er kan gebeuren? Wat is vanuit het LIJ rapport het ergste wat er kan gebeuren? Waar zitten de grootste risico's?</p> <ul style="list-style-type: none"> Complicerende factoren <p>Wat maakt het moeilijker om de bovengenoemde zorgen op te lossen?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Bestaande krachten <p>Wat maakt het makkelijker om de genoemde zorgen op te lossen?</p> <p>Wie willen dat het goed gaat met ....en kunnen ... en zijn ouder(s) helpen? Welke beschermende factoren komen naar voren uit de uit de raadsrapportage? Wat zegt de jongere zelf over wat hij goed kan en waar zijn krachten liggen in relatie tot vermindering recidive? Wat zeggen betrokkenen over de krachten van de jongere in relatie tot vermindering van recidive? Welke krachten zijn er nog meer rondom de jongere die kunnen helpen bij het voorkomen van recidive?</p> <ul style="list-style-type: none"> Bestaand succes <p>Wanneer is het zorgelijk gedrag er niet? Zijn er momenten waarop het misdrijf of de overtredding (opnieuw) had kunnen plaatsvinden, maar dat toch niet gebeurde?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Succesdoelen <p>Wat is nodig voor een succesvolle toekomst?</p> <p>Wat denken alle betrokkenen dat er moet gebeuren? Hoe ziet het eruit als de jongere succes heeft? Op welke termijn etc. Welke algemene en bijzondere voorwaarden zijn gesteld in het vonnis Welke succesdoelen stellen we met elkaar</p> <ul style="list-style-type: none"> Volgende stappen: <p>Actie agenda</p>

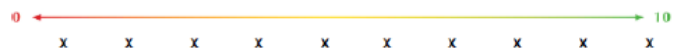
Successchaal

Beoordeel de situatie op een schaal van 0 – 10, waarbij 10 betekent: (naam jongere) heeft zijn / haar leven prima op orde, en heeft het leven dat hij / zij wil. (naam jongere) gaat een geweldige toekomst tegemoet. En 0 betekent: Het leven van (naam jongere) is een puinhoop. (naam jongere) krijgt niet de toekomst die hij / zij wil.

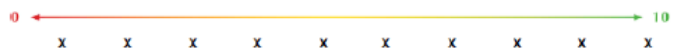
Werkrelatieschaal

Beoordeel de situatie op een schaal van 0 – 10, waarbij 10 betekent: (naam jongere) en de belangrijke mensen om hem / haar heen kunnen goed samenwerken met de JR-werker. (naam jongere) voelt zich gerespecteerd door de JR-werker en heeft er vertrouwen in dat de JR-werker hem / haar steunt. En 0 betekent: (naam jongere) en de belangrijke mensen om hem heen hebben geen vertrouwen in de JR-werker en er is geen goede samenwerking.

Justitieschaal

Beoordeel de situatie op een schaal van 0 – 10, waarbij 10 betekent: (naam jongere) komt niet meer in aanraking met politie en justitie. De kans dat hij / zij in de toekomst beschuldigd wordt van een strafbaar feit is heel klein. En 0 betekent: We weten zeker dat (naam jongere) in de toekomst in aanraking komt met politie en justitie en beschuldigd wordt van een strafbaar feit.

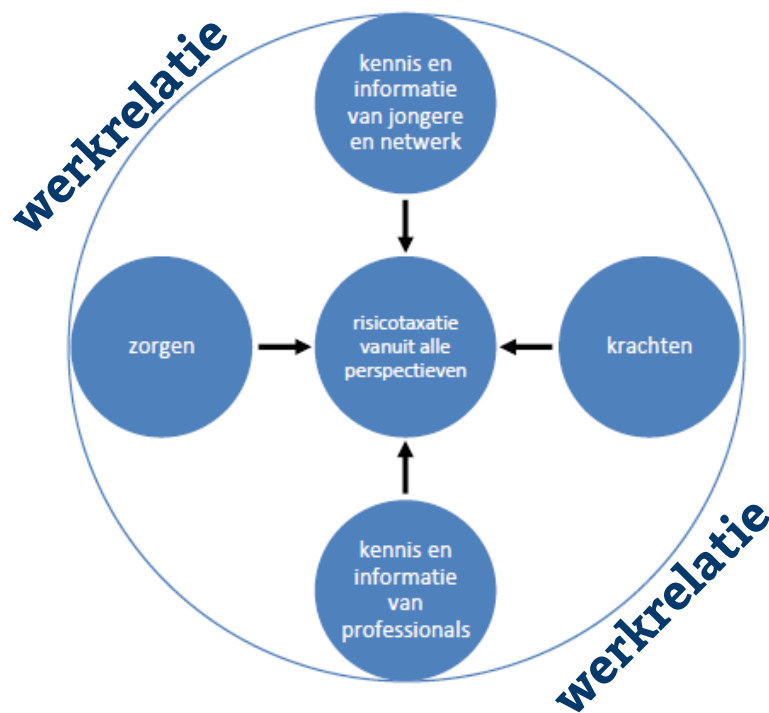

(Optie voor extra **casusspecifieke schalen** (bijvoorbeeld veiligheidsschaal))

⁷De '3 Kolommen' samen met het genogram/ sociogram sluiten aan op het Vier Venster model dat gebruikt wordt binnen de SAVE werkwijze (Van Montfoort / Samen Veilig, 2015)

Figuur 1, de 3 Kolommen

Het format is bedoeld om de jeugdreclassering meer betekenisvol te laten zijn voor de jongere en zijn netwerk. Naast de kennis en informatie vanuit de jeugdzorgwerker-JR, andere professionals en organisaties is er net zoveel aandacht voor de kennis en informatie vanuit de jongere en het netwerk zelf. over hun eigen leven en cultuur. Zo bevat een ingevuld format van de 3 Kolommen altijd de feiten vanuit meerdere –zowel professionele als cliënt – perspectieven. Belangrijk effect is ook dat deze manier van werken sterk bijdraagt aan het opbouwen van een werkrelatie (Figuur 2).

Figuur 2; Werkrelatie. Gebaseerd op figuur comprehensive, balanced child protection risk assessment uit Comprehensive Briefing Paper, 4th Edition (Turnell & Murphy, 2017).

De jeugdzorgwerker-JR, de jongere en netwerk komen bijeen en maken een eerste versie van de 3 Kolommen op basis van de informatie die zij hebben. Daarbij wordt ook de informatie, bijvoorbeeld vanuit de Raad voor de Kinderbescherming (RdVK), het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrecht (LIJ), een persoonlijkheidsonderzoek en het vonnis gebruikt. Je kunt de 3 Kolommen tool op tafel leggen door een A4tje op te delen in drie kolommen en te starten met het stellen van vragen. Voor de jongere en netwerk is het voldoende dat zij snappen wat de drie kolommen voorstellen, voor jou als jeugdzorgwerker-JR is het ook van belang dat je de verschillende onderdelen van de kolommen kent, weet wat waar moet worden ingevuld en hoe de kopjes uiteindelijk met elkaar samenhangen om een gedegen risicotaxatie uit te voeren. In de toelichting bij de 3 Kolommen staat de samenhang tussen de kopjes beschreven, wordt uitgelegd wat waar moet worden ingevuld en staan enkele voorbeeldvragen die je kunt gebruiken om deze informatie boven tafel te krijgen.

Fases in de cirkel

1. Voorbereiding

Waarom deze fase?

- Effectief werken aan recidivevermindering wordt bevorderd als jeugdzorgwerkers-JR zich goed voorbereiden voor het eerste contact en ook daarna voor ieder contact dat zij hebben met jongere en/of netwerk. Werken volgens Jeugdreclassering 2.0. betekent dat je nooit op pad gaat zonder nagedacht te hebben over de belangrijkste bespreekpunten en vragen die je wilt gaan stellen.
  - Een gedegen voorbereiding is nodig om in het (eerste) contact:
    - Een professionele indruk achter te laten (“hier is geen watje aan het werk”),
    - Een duidelijke focus aan te brengen in het eerste gesprek en de ‘zaak’ vanaf het begin goed op te bouwen vanuit de ankers en het werkproces. Er is vaak weinig tijd en de druk is groot aan het begin.
    - Onjuistheden en onduidelijkheden in de rapportages meteen te tackelen in een eerste gesprek.
    - Als er directe zorgen zijn rondom de veiligheid van jongere, slachtoffer(s) en/of samenleving (aanvullende) voorwaarden voor te bereiden of direct actie te ondernemen.
    - Als er directe praktische zaken (huisvesting, werk/uitkering, verzekering etc.) geregeld moeten worden deze alvast in gang te zetten, zeker wanneer een jongere net vrijkomt uit een justitiële jeugdinrichting (dit draagt meestal ook bij aan het opbouwen van een werkrelatie).
    - Alvast een beeld te hebben van mogelijk belangrijke personen uit het sociale en professionele netwerk van de jongere (genogram/sociogram) zodat je in het eerste contact hier verder op door kunt vragen en jongere en ouders kunt helpen met het uitnodigen van belangrijke personen om hen heen.

Uitkomst van deze fase?

Uitkomst van deze eerste fase is dat je voorbereid bent op jullie (eerste) contact, dat je actiepunten, vragen en/of voorwaarden hebt opgesteld over de zorgen, de sterke punten en wat er moet gebeuren.

Aandachtspunten

Wees je er constant van bewust dat je eerste indruk niet juist kan zijn. Oordeel niet en bereidt vragen voor waarin je je oprechte interesse toont in het leven van de jongere en het netwerk.

Acties die direct nodig zijn bijvoorbeeld in verband met acute veiligheid pak je alvast op, maar probeer ook niet te snel in de actiestand te schieten en eerst informatie in te winnen bij jongere en netwerk. Vanaf het begin moet duidelijk zijn dat de regie en verantwoordelijkheid bij de jongere en netwerk liggen. Je wilt voorkomen dat er een situatie ontstaat waarin jij hard aan het werken bent en de jongere en netwerk achterover leunen.

Wat doe je?	Hoe doe je het?	Tools en voorbeelden
1. Stel een voorlopig genogram/ sociogram op	Vanuit de Raadsrapportage, het LIJ en andere informatie die je hebt gekregen, stel je een voorlopig genogram op. Stel vragen op om meer te weten te komen over gezin en de familie van de jongere, maar ook over belangrijke mensen buiten de familie/ uit het netwerk (denk aan betrokken instanties, vrienden, school, burens die in de rapportage genoemd worden).	Tool: Genogram/ sociogram
2. Verzamel feiten en stel belangrijkste vragen en actiepunten op	In deze verkennende fase orden je informatie die bekend is, maar je kijkt ook waar je nog informatie over mist en welke vragen je de jongere en netwerk kunt gaan stellen over zorgen, schade, netwerk, bestaande sterke punten en bestaand succes. Op die manier bereid je de risicotaxatie goed voor. <i>Lees meer: Verzamel de feiten die je al hebt gekregen. Gebruik hiervoor de informatie vanuit de Raad (het LIJ, raadsrapport en bij schoolverzuimzaken de bijlage van het raadsrapport) en eventuele aanvullende informatie bijvoorbeeld uit een</i>	Tool: 3 Kolommen

	<p><i>Persoonlijkheidsonderzoek.. Het helpt als je de feiten voor jezelf alvast ordent aan de hand van je 3 Kolommen format. Je maakt een eerste 'ruwe' versie van vooral de eerste twee kolommen, de kolom 'zorgen' en de kolom 'krachten'.</i></p> <p><i>Welke feiten geven je informatie over de zorgen? Onderzoek bijvoorbeeld welke feiten er zijn over de gronden van de JR maatregel (het delictgedrag dat geleid heeft tot de maatregel) en het zorgelijk gedrag dat de jongere heeft laten zien en de gevolgen daarvan. Zoek vooral naar concrete feiten en details over het (delict) gedrag waar je je zorgen over maakt en de schade die daarbij is ontstaan bij slachtoffer/ samenleving. Benoem ook de schade die de jongere heeft opgelopen zoals (emotionele) verwaarlozing, mishandeling, vastgesteld letsel enz. Probeer concrete informatie te achterhalen over hoe vaak dit is gebeurd (frequentie), hoe schadelijk dit handelen was (ernst), hoe lang deze handelingen plaats hebben gevonden (duur) en hoe dit het slachtoffer/de samenleving en de jongere heeft beïnvloed (impact). Probeer een idee te krijgen van acute zorgen en zorgen op langere termijn. Onderscheid ook de zorgen die zijn aan te merken als complicerende factoren, dat wil zeggen factoren die het moeilijk maken (bijvoorbeeld geen huisvesting of een licht verstandelijke beperking).</i></p> <p><i>Kijk daarnaast naar sterke punten en bestaand succes. Gebruik daarbij de beschermende factoren die uit het LIJ naar voren zijn gekomen en zoek naar de uitzonderingen op het probleemgedrag, de perioden van 'desistance'. Zoek ook naar andere positieve factoren die mogelijke samenhangen met desistance. Denk aan opvattingen / houdingsaspecten / motivatie t.a.v. het stoppen, het sociaal kapitaal, etc.</i></p>	
<p>3. Kom in actie indien sprake van zorgen rondom acute veiligheid</p>	<p><i>'Snelle cyclus'</i> Soms is het nodig om al actie te ondernemen, bijvoorbeeld als er naar aanleiding van de informatie die je hebt ontvangen al acute zorgen zijn rondom veiligheid. Ook kan het zijn dat er een schorsingsplan moet worden gemaakt. Organiseer een bijeenkomst om te komen tot een schorsingsplan. In de jeugdstrafrechtsketen zijn de termijnen soms leidend en krap. Een jeugdzorgwerker-JR krijgt bijvoorbeeld de vraag om bij te dragen aan een goed schorsingsplan. Hierin werk je altijd nauw samen met de Raad voor de Kinderbescherming. Uitgangspunt binnen Jeugdreclassering 2.0 is om altijd een bijeenkomst te organiseren met jongere en het netwerk (al is het maar een klein deel), met de vraag hoe zij ervoor gaan</p>	<p>Tool: Genogram/ sociogram 3 kolommen</p>

	<p>zorgen dat de eventuele slachtoffer(s), de maatschappij en de jongere zelf veilig zijn (risicomanagement)? Je doorloopt de verschillende fasen van de actieleercyclus dus in een sneller tempo.</p>	
--	--	--

2. Werkrelatie opbouwen en informatie delen

Waarom deze fase?

- Een werkrelatie opbouwen is cruciaal. Wil je effectief bijdragen aan het ondersteunen van het desistanceproces dan moet je als jeugdzorgwerker-JR investeren in het opbouwen van een werkrelatie die gekenmerkt wordt door doel- en taakgerichtheid, een zogenaamde 'klik', en de onvermijdelijke en specifieke machtspositie van de jeugdzorgwerker-JR (Menger, Krechtig & Bosker, 2016). Het desistance proces is een 'reis' die de jongere en zijn netwerk maken en waarin zij zelf de regie hebben en houden. Om dit proces te kunnen ondersteunen is het van belang dat je een constructieve werkrelatie opbouwt en evenzo belangrijk is om deze relatie richting te geven. Je moet 'ondersteunende vaardigheden' combineren (die de relatie ontwikkelen als het voertuig voor verandering) met 'organisatorische vaardigheden' (die het voertuig doelbewust aandrijven in de geplande richting) in het toezichtproces. (McNeill & Weaver, 2010, pp. 30). Voor dit laatste is het van belang dat de jeugdzorgwerker-JR in eerste contact duidelijke informatie geeft over zijn taak en rol.
- Het verhaal ("narratief") van de jongere is belangrijk. Om desistance te bereiken moet de jongere vanuit zijn perspectief vertellen wat zijn gedrag en motieven zijn geweest. Een verhalende benadering motiveert, omdat de jeugdzorgwerker-JR hiermee benadrukt dat (1) de jongere expert is van zijn eigen leven en (2) al een aantal kenmerken en competenties bezit die hem uit de problemen kunnen helpen.
- Je moet mensen goed informeren over het toezicht, nauwkeurig en openlijk bespreken wat de grenzen zijn van het strafrechtelijk kader en wat jouw rol en taak is binnen de maatregel.
- Het actief betrekken van jongere en netwerk is cruciaal. Vanaf het begin moet duidelijk zijn dat de regie bij hen ligt, professionals kunnen deze verandering alleen ondersteunen. De kunst is om in te zoomen op de mogelijke winst die het toezicht hen kan brengen en zo hun actieve deelname te bevorderen (McNeill & Weaver, 2010, pp.28).
- Een 'oud' idee is dat jij als jeugdzorgwerker-JR de informatie verzamelt, de diagnoses stelt en een plan maakt om zaken te veranderen. In Jeugdreclassering 2.0 gaat het er juist om dat de jongere en de betrokkenen gaan nadenken over waar zij zich zorgen over maken, over waar hun krachten en oplossingen liggen en hier zo mee aan de slag gaan dat ze zelf de regie nemen over het veranderingsproces. De plannen die uiteindelijk voortvloeien uit de risicotaxatie moeten individueel zijn, gepersonaliseerd en zo maximaal mogelijk geproduceerd worden door de jongere en het netwerk zelf.
- Je hebt, naast de opdracht vanuit de opgelegde maatregel, ook de persoonlijke toestemming van de jongere en zijn netwerk nodig om je te bemoeien met hun leven en hun toekomst.
- Wij willen dat de jongere en netwerk de risicotaxatie begrijpen, evenals de professionals.
- Door zoveel mogelijk betrokkenen samen te brengen die zich zorgen maken (jongere, familie en netwerk, de rechter, de jeugdzorgwerker-JR en eventueel betrokken professionals), kunnen we vanuit alle perspectieven afwegingen maken, nadenken over nieuwe mogelijkheden en komen we tot de beste oplossingen.

Uitkomsten van deze fase?

- De jongere en het netwerk weten wat ze mogen verwachten van de begeleiding. Jongere en netwerk weten wat de kaders van de maatregel zijn, waaraan zij zich moeten houden.
- Er is motivatie en hoop aangewakkerd bij jongere en netwerk om dit veranderingsproces aan te gaan.
- Er zijn eerste stappen gezet in het creëren van partnerschap.
- Het concept van de 3 Kolommen bevat nu zowel het perspectief van professionals. als ook het perspectief vanuit jongere en netwerk.
- Jongere en netwerk voelen dat de regie bij hen ligt en zijn begonnen met na te denken over wat er aan de hand is, wat er goed gaat, en wat er moet gebeuren.

Aandachtspunten

Je benadert de jongere en het netwerk vooral door vragen te stellen. Je wilt de jongere leren kennen, bent nieuwsgierig naar zijn leven, zijn geschiedenis, wat hij wil, hoe hij naar zichzelf kijkt, enz. Maak vragen die je oprechte interesse tonen in het leven van de jongere en het netwerk en vragen die hen helpen om zichzelf meer te verdiepen in de situatie waarin de jongere terecht is gekomen. Uiteindelijk is het de jongere die 'besluit' (of dit nu bewust is of niet) om te gaan meewerken.

Let op, hieronder staat een overzicht van de belangrijkste dingen die je doet in deze fase. Er zit geen volgorde in, en niet alles hoeft in iedere zaak. Jij bepaalt welke ingrediënten je nodig hebt.

Wat doe je?	Hoe doe je het?	Tools en voorbeelden
1. Introductie: elkaar leren kennen	Introduceer jezelf en leg uit wie je bent en wat je komt doen. Je bent eerlijk over jouw rol en taak, over wat er in het vonnis beschreven staat, en wat de jongere kan verwachten. Wees ook duidelijk over de steun die je wilt verlenen. Er moet een gesprek worden gevoerd over de onmiddellijke veiligheid, de voorwaarden voor de Toezicht en Begeleiding, de stappen in het strafproces en de eigen rechten van de jongere.	<ul style="list-style-type: none"> Foldermateriaal over eigen jeugdreclassering
2. De samenwerkingsrelatie onderzoeken	Een goede samenwerking met de jongere en zijn netwerk is cruciaal om de jongere te kunnen ondersteunen in zijn proces van desistance. Om te onderzoeken hoe de betrokkenen aankijken tegen de samenwerkingsrelatie die jij met hen hebt is het goed om vanaf het eerste contact de samenwerkingsvraag te stellen. Wat werkt voor jou? Wat vind jij belangrijk in onze samenwerking? Etc. En deze vraag gedurende de gehele begeleiding te blijven herhalen. Op deze manier kun je de kwaliteit van het partnerschap onderzoeken, eventuele hiaten opsporen en blijven werken aan het versterken van de samenwerkingsrelatie.	Tool: <ul style="list-style-type: none"> Schaalvragen
3. Wie zijn de belangrijke personen om de jongere heen?	Start met het maken van een genogram/ sociogram bij de eerste kennismaking. Gebruik het eerste concept dat je gemaakt hebt. Vraag alle familierelaties uit, ook als jongere of ouders zeggen dat er geen contact meer is. Bepaal met de jongere en ouders ook in bredere zin wie voor de jongere belangrijk zijn: "Wie vinden het belangrijk dat het goed blijft gaan met (naam jongere)?" Kijk daarmee verder dan alleen de familie, dus ook de vriendengroep, de buurvrouw, vriendje/vriendinnetje, de mentor van school, werkgever of stagebegeleider, jongerenwerk, lokale team. Denk breed! Gebruik eventueel	Tool: <ul style="list-style-type: none"> Genogram/ sociogram Veiligheidscircels Verleden/ heden/ toekomst

	<p>daarna de tool veiligheidscirkels of de verleden/ heden/ toekomst-tool om erachter te komen wie mensen in zijn/haar netwerk zijn die steunend kunnen zijn voor het desistance proces.</p> <p>Bedenk vervolgens ook samen hoe je deze mensen wilt benaderen en uitnodigen voor een volgende bijeenkomst. Laat de jongere hierin zoveel mogelijk zelf regie nemen.</p>	
<p>4. Werk samen aan het vullen van de 3 Kolommen</p>	<p>Met behulp van het LIJ en de 3 Kolommen (wat gaat er goed, wat zijn de zorgen, wat moet er gebeuren) maken we binnen Jeugdreclassering 2.0 een grondige risicotaxatie. In de eerste kolom worden de 'zorgen' verdeeld in 'zorgelijk gedrag en feitelijke schade', de 'dreigende gevaren' en de 'complicerende factoren'. In de tweede kolom de 'sterke punten' die worden verdeeld in 'bestaande krachten' en 'bestaand succes'. In de derde kolom komt 'wat moet er gebeuren'. Deze kolom wordt verdeeld in 'succesdoelen' en de volgende stappen. Gebruik de ordening en de invulinstructie om dit instrument goed te gebruiken</p> <p><i>Lees hier voor de verdere invulinstructie: Verzamel informatie vanuit verschillende perspectieven. Zowel vanuit jongeren / netwerk/ professionals / risicotaxatie instrumenten. Maak meerdere afspraken met jongeren, netwerk (mensen die het belangrijk vinden dat het goed met hem gaat, zoals bijvoorbeeld familie, school, de wijkagent, vrienden, burens, grootouders, jongerenwerk, lokale wijkteam en professionals) om zoveel mogelijk relevante informatie te delen. Begin met de jongere en familie. Zorg er altijd voor dat je een aantal vragen hebt voorbereid. Zorg ervoor dat vragen zich ook richten op wat de jongere drijft en waar hij van droomt. Bijvoorbeeld door het stellen van de wondervraag. Vraag door naar concrete details. Het gaat er echt om dat jij, jongere en netwerk zich een plaatje vormen van hoe bepaalde doelen eruit moeten zien. Zorg er ook voor dat je vragen over de domeinen van het LIJ (rode / groene staafjes van risico- en beschermende factoren) die nog verduidelijking nodig hadden, bespreekt. Je zoekt vooral naar details over de risico factoren gerelateerd aan het dreigend gevaar en over de beschermende factoren, zoals de uitzonderingen op het delictgedrag en bijvoorbeeld dat wat de helpende omgeving van de jongere aantoonbaar heeft gedaan om</i></p>	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hulpvragen Jeugdreclassering 2.0 • Wondervraag • 3 Kolommen • Tool LIJ wijzer + instructie op www.jeugdconnect.nl • Oplossingsgerichte vragen bij het LIJ

	<p><i>delictgedrag tegen te gaan.</i></p>	
	<p>1. Delict bespreking en functionele analyse Besprek het delict. Bepaal de functie van het delictgedrag. Dat betekent dat je zoekt naar de primaire levensbehoeften waar het delictgedrag direct of indirect mee samenhangt.</p> <p>Gebruik resultaten van dit gesprek om de 3 Kolommen aan te vullen. Wat betekent dit voor de sterke punten en de zorgen? Voeg de nieuwe informatie toe</p>	
	<p>2. Gesprek over desistance Ga met behulp van de tool 'Klaar mee?!' in gesprek met de jongere. Dit is een tool om jongeren en jong volwassenen die een strafbaar feit hebben gepleegd te laten nadenken over hun desistanceproces. Klaar mee?! geeft de jongere de kans om na te denken over zijn positie in het desistanceproces. Daarnaast kan het – als de jongere dat wil – jou als jeugdzorgwerker-JR handvatten bieden om de jongere te versterken in zijn proces van desistance en de kans van slagen te vergroten. En de tool kan gebruikt worden om met de belangrijke mensen om de jongere heen te praten over het desistanceproces en de steun die zij daarbij kunnen bieden.</p> <p>Gebruik resultaten van dit gesprek om eventueel de 3 Kolommen aan te vullen. Wat betekent dit voor de sterke punten en de zorgen? Voeg de nieuwe informatie toe.</p>	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klaar mee?! + instructie
	<p>3. Gesprek over LIJ-domeinen Met deze tool wordt de oplossingsgerichte en motiverende bejegening van jongeren en ouders verder gestimuleerd en vormgegeven De LIJ-Wijzer is een app waarmee je jongeren en ouders actief maakt en meer ontwerper en regisseur van hun eigen veranderingsproces. De wijzer geeft extra openingen om in gesprek te komen over wat er goed gaat, wat er zou kunnen of moeten veranderen en wat hierbij mogelijke oplossingen zijn. De LIJ-wijzer is ook geschikt voor jongeren en/of ouders met een LVB.</p> <p>Gebruik resultaten van dit gesprek om eventueel de 3 Kolommen aan te vullen. Wat betekent dit voor de sterke punten en</p>	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tool LIJ-wijzer + instructie op www.jeugdconnect.nl

	de zorgen? Voeg de nieuwe informatie toe.	
	4. Woord-en Beeldverhaal maken Start, indien gewenst, samen met jongere met het maken van een Woord- en Beeldverhaal. Zeker als je te maken hebt met een jongere met een LVB en/of taalachterstand kan het helpen om de zorgen, de krachten en de toekomstdromen te visualiseren. Met deze tool krijgen jongeren in de forensische zorg de kans om hun eigen verhaal te vertellen. Het Woord- en Beeldverhaal kan helpen bij het stoppen met criminaliteit en het opbouwen van een succesvolle toekomst. Doordat de jongere zijn verhaal kan vertellen, kan hij grip krijgen op zijn verleden en met een nieuwe blik naar de toekomst kijken.	Tool: <ul style="list-style-type: none"> Handleiding Woord-en Beeld www.woordenbeeldverhaal.nl

3. Ieders analyse: Wat is er aan de hand?

Waarom deze fase?

- In het werk van alledag ligt het op de loer om te blijven vaak 'steken' in de eerste fase van informatie verzamelen om vervolgens te snel door te gaan met de fase van succesplanning. Om verder te komen met een jongere in de richting van een goed succesplan is het echter van belang de volgende stap te maken. Dit betekent stoppen met het verzamelen van meer en meer informatie, en in plaats daarvan eerst over te gaan tot de fase van analyse. Deze fase is belangrijk en mag niet worden gemist.
- Met een goede analyse creëer je focus in de 'dreigende gevaren' en het 'bestaande succes'. Deze vormen de basis voor de succesdoelen die je daaruit afleidt. Op deze manier weten alle betrokkenen waar het plan over moet gaan. Succesplannen zullen alleen succesvol zijn als ze gebaseerd zijn op de 'dreigende gevaren' die de JR maatregel rechtvaardigen en op de 'succesdoelen' die als ze worden bereikt deze 'dreigende gevaren' opheffen. Op deze manier komt de jongere ver genoeg in zijn desistanceproces zodat de JR-maatregel afgesloten kan worden.

Uitkomst van deze fase

1. Op basis van ieders opvatting van de grootste risico's die gerelateerd zijn aan veiligheid en/of recidive formuleer je de 'dreigende gevaren'. De algemene en bijzondere voorwaarden die gesteld zijn door de rechter zijn voor iedereen duidelijk (en zijn niet onderhandelbaar). Verder zijn de perspectieven van alle betrokkenen (jongere, familie en het netwerk, jeugdzorgwerker-JR en andere professionals) opgenomen in deze dreigende gevaren. Iedereen begrijpt precies wat er in staat. Er hoeft geen overeenstemming te zijn, maar uiteraard is dat wel het ideaal-scenario waar je als jeugdzorgwerker-JR naar streeft.
2. Op basis van ieders opvatting en op basis van de 'dreigende gevaren' wordt voor elk van de dreigende gevaren een succesdoel geformuleerd. Een succesdoel kan ook ingaan op de veiligheid die gerealiseerd moet worden voor de jongere en de samenleving. Deze succesdoelen worden zo geformuleerd dat duidelijk is welke doelen behaald moeten zijn om dat dreigend gevaar op te heffen en de JR maatregel, eventueel voortijdig, positief af te kunnen sluiten. In het formuleren van de doelen houd je als jeugdzorgwerker-JR dus met vele aspecten tegelijk rekening. Het is van groot belang dat de wensen en behoeften van de jongere (en zijn netwerk) ook terug te zien zijn in de doelen, zodat zij gemotiveerd zijn om hun dromen na te streven.

Aandachtspunten

De succesdoelen zijn nooit interventies of zorg. Interventies en zorg zijn een middel om deze doelen te bereiken, maar ze zijn niet de doelen zelf.

In deze fase luister je naar ieders analyse, maar je bent ook heel duidelijk en eerlijk over je eigen analyse op basis van alle informatie die je hebt gehoord. Er hoeft geen overeenstemming te zijn, maar de jongere en het netwerk moeten goed weten waar jij en andere professionals zich zorgen over maken. Hierbij maak je gebruik van *skillful use of authority*. Dit betekent dat je je autoriteit alleen inzet als het echt nodig is om het proces van de jongere bij te sturen. Voor de rest werk je zo veel mogelijk samen op een basis van partnerschap met alle betrokkenen. Je blijft verwijzen naar de feiten die voor iedereen helder zijn. In het dreigend gevaar neem je zoveel mogelijk details op over het zorgelijk gedrag. Ook start je de formulering altijd met een positieve zin over de jongere: Daarmee schep je compassie en partnerschap.

Wees je ervan bewust dat je alleen 'harde' voorwaarden kunt stellen in lijn met de algemene en bijzondere voorwaarden van het JR-kader. Uiteraard stimuleer je de jongere om ook te werken aan succesdoelen die bijdragen aan het duurzaam weg bewegen van criminaliteit (2de en 3de niveau desistance: identiteit en erbij horen). Geef hier adviezen en ga je boekje niet te buiten.

Wat doe je?	Hoe doe je het?	Tools en voorbeelden
1. Formuleer ieders perspectief op de 'dreigende gevaren'	Vanuit de 3 Kolommen filter je ieders perspectief op de dreigende gevaren. Je checkt bij de betrokkenen of dat wat jij uit de 3 Kolommen haalt ook daadwerkelijk is wat zij bedoelen.	Tool: • 3 Kolommen
2. Formuleer de 'dreigende gevaren'	<p>Op basis van ieders opvatting van de 'dreigende gevaren' formuleer je de dreigende gevaren: wat is het ergste dat kan gebeuren als er niets verandert? Belangrijk hierbij is dat hier beschreven is wie wat zegt. In ieder geval begint het dreigend gevaar altijd met iets positiefs over de jongere en dan met (.. , moeder, de agent, de jeugdzorgwerker-JR van de GI) is ongerust dat als niets verandert ....</p> <p>Gebruik je kennis van desistance om bij de formulering van dreigende gevaren ook na te denken over het ontbreken of te kort schieten van factoren die het weg bewegen van criminaliteit ondersteunen (identiteit, erbij horen).</p> <p><i>Lees meer:</i> <i>Binnen Jeugdreclassering 2.0 kun je denken aan twee typen 'dreigend gevaren':</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Eerste niveau desistance- gevaar: Dit gevaar gaat over 'acute veiligheid'. Deze dreigend gevaren gaan bijvoorbeeld over een acuut recidiverisico en/of acute onveiligheid van de jongere zelf.</i> • <i>Tweede en derde niveau desistance- gevaar: Dit type gaat over het werken aan 2e en 3e niveau van desistance (identiteit, vaardigheden, inclusie / participatie en een gevoel van iets terugdoen). Dit tweede type</i> 	

	<p><i>gevaar is gekoppeld aan de eerste: als dit niet gebeurt is de desistance op het eerste niveau niet gegarandeerd. Met andere woorden; enkel stoppen met crimineel gedrag is niet voldoende als de jongere zichzelf, en zijn omgeving, toch als een crimineel blijven zien. De jongere moet zichzelf gaan zien als een delict-vrij persoon die buiten de criminaliteit om iets van zijn leven kan en wil maken. De omgeving en de maatschappij rondom de jongere moet hem de kans geven zich ook op deze 'nieuwe' manier te profileren.</i></p> <p><i>Een dreigend gevaar op het eerste niveau van desistance beantwoordt drie vragen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wie is bezorgd over de jongere?</i> • <i>Waar zijn we bang voor dat er gaat gebeuren? Welk gedrag laat de jongere dan zien of wat doet hij juist niet?</i> • <i>Wat is de mogelijke negatieve invloed op de maatschappij / slachtoffer / familie / zelf?</i> <p><i>Voor het opstellen van een dreigend gevaar op het tweede en derde niveau van desistance worden dezelfde vragen beantwoordt alleen is de tweede vraag in dit geval:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Waar zijn we bang voor dat er gaat gebeuren? Welke details zijn er over (ontbreken van) vaardigheden, participatie, sociale uitsluiting etc., die gerelateerd zijn aan het delictgedrag?</i> <p><i>Alleen bij de bijzondere voorwaarden zoals door de rechter opgelegd kunnen we niet-onderhandelbare doelen stellen. Naast deze harde voorwaarden kunnen we de andere zorgen voor de toekomst bespreken en samen met de jongere succesdoelen formuleren. Hierbij is er dan eigenlijk meer sprake van adviseren dan van eisen stellen. Je werkt nadrukkelijk aan de doelen van de jeugdreclassering, namelijk; het bewerkstelligen van duurzame gedragsverandering en afname van recidivekansen.</i></p>	
<p>3. Formuleer succesdoelen</p>	<p>Formuleer gezamenlijk de 'succesdoelen'.</p> <p>De succesdoelen beschrijven wat moet worden gerealiseerd om het risico op recidive te verminderen en het weg bewegen van criminaliteit te versterken.</p> <p>Voor ieder dreigend gevaar wordt een succesdoel opgesteld.</p>	

	<p><i>Lees meer:</i> <i>Onderstaande vragen kunnen je helpen om succesdoelen te formuleren in lijn met de drie niveaus van desistance:</i></p> <p><i>Eerste niveau van desistance</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wat is het doel of het gewenste resultaat?</i> • <i>Wat moet er in gedrag gerelateerd aan recidiverisico van de jongere veranderen?</i> • <i>Wat is de verwachte positieve impact voor het slachtoffer / samenleving / jongere zelf?</i> <p><i>Voor tweede en derde niveau van desistance luidt de tweede vraag:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Wat moet er veranderen in identiteit, vaardigheden, omgeving, dagelijkse activiteiten zodat de jongere meer succes heeft in zijn leven, zijn primaire levensdoelen kan behalen en daarmee het recidiverisico vermindert?</i> <p><i>Voor behalen van doelen op het tweede en derde niveau van desistance is de jongere meer afhankelijk van zijn omgeving en de maatschappij. Het gaat binnen deze doelen immers ook om de kansen en mogelijkheden die de jongere geboden worden door de omgeving en de maatschappij dan enkel om het gedrag van de jongere zelf. Beiden hangen natuurlijk wel heel sterk samen. Als jeugdzorgwerker-JR motiveer je de jongere om op alle niveaus van desistance zijn best te doen om de doelen te behalen. En kijk je steeds samen met de jongere en de mensen om hen heen waar aan gewerkt moet worden om het gewenste resultaat te bereiken.</i></p>	
--	--	--

4. Ieders oordeel: Waar staan we nu?

Waarom deze fase?

- Als jeugdzorgwerker-JR werk je binnen Jeugdreclassering 2.0 aan het zo nauwkeurig mogelijk uitvoeren van de risicotaxatie, zowel in het belang van de veiligheid van de jongere als van de samenleving.
- Nu de 'dreigende gevaren' en 'succesdoelen' gezamenlijk zijn vastgesteld kun je één of meerdere (casusspecifieke) schaalvragen maken en uitvragen die je gedurende de hele begeleiding kunt gebruiken. Hiermee bekijk je telkens waar je staat en dus hoe het gaat met het bereiken van de succesdoelen en het opheffen van de dreigende gevaren. Deze casusspecifieke schaalvragen zijn zoveel mogelijk geformuleerd in de taal van jongere en netwerk waardoor iedereen ze begrijpt. Het formuleren van deze schaalvragen vormt het laatste (en gedurende de hele begeleiding voortdurende) onderdeel van je risicotaxatie op basis van het 3 Kolommen format. Aan het begin van elk contactmoment zijn deze schaalvragen jouw meetinstrument om te checken hoe het gaat met betrekking tot risico's, veiligheid en positieve verandering.
- Waar het LIJ vooral wordt gebruikt om een objectief beeld te krijgen van de risico's en kansen, krijg je met behulp van schaalvragen ook een oordeel van alle mensen die betrokken zijn bij deze jongere. Je bent hierbij

niet zozeer op zoek naar een specifiek cijfer, maar vooral op zoek naar de details achter dat cijfer. Hier bereik je onder andere mee:

- o Schaalvraag wordt gebruikt als een mechanisme om een gesprek op te bouwen en meer details boven water te krijgen
- o Je krijgt informatie vanuit verschillende perspectieven (jongere, moeder, oom, mentor, enz.) over wie wat kan doen, of mensen bereid zijn om mee te werken, waar zij toe in staat zijn en hoe betrouwbaar zij zijn.
- o Je zet de betrokkenen aan tot denken over risico's en over oplossingen.

Uitkomst van deze fase?

- Je hebt de schaalvragen uitgevraagd bij de betrokkenen
- Je hebt, indien gewenst, casusspecifieke schaalvragen gemaakt en uitgevraagd bij de betrokkenen, gerelateerd aan het dreigend gevaar en succesdoelen.
- Je hebt het oordeel van alle betrokkenen en details over waarom zij dat vinden.

Aandachtspunten

Het is belangrijk om goed te luisteren en door te vragen naar details. Zo krijg je een meer gedetailleerd beeld van wat ieders mening is, en waarom ze dat vinden.

Maak gebruik van *skillful use of authority*. Je zet je autoriteit alleen in als het echt nodig is. Je doet altijd je best om te werken vanuit een basis van partnerschap.

Wat doe je?	Hoe doe je het?	Tools en voorbeelden
1. Schaalvragen formuleren	<p>1. Creëer casusspecifieke schaalvragen: Formuleer casusspecifieke schaalvragen voor de dreigende gevaren en succesdoelen</p> <p>Bij de 0 staat de situatie als het dreigend gevaar uitkomt (wat is het ergste dat er dan kan gebeuren) en bij de 10 staat de situatie als het succesdoel is behaald.</p> <p>Waar staan we, en waar willen we naar toe? Door het beantwoorden van schaalvragen krijgen de jongere en het netwerk het succesdoel wat ze willen behalen scherp. De 10 is het gewenste resultaat, het toekomstige succes.</p> <p>2. Er zijn 3 vaste schalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Successchaal met 10 toekomstig succes en 0 de grootste zorg • Werkrelatieschaal met 10 de samenwerking is zeer goed en 0 er is geen sprake van samenwerking • Justitieschaal met 10 geen contact met politie/ justitie en 0 zeer groot risico op contact politie en justitie (risico management). 	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schaalvragen
2. Doorlopende risicotaxatie	<p>Schaalvragen gebruiken Nu je de casusspecifieke schaalvragen geformuleerd hebt kun je onderzoeken wat jouw en ieders oordeel is.</p>	

	<p>Het gesprek bouw je zo op;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op een schaal van 0 tot 10 waar staan we nu volgens jou? • Wat maakt dat je een... geeft en niet minder? (nieuwe informatie over bestaand succes kun je in de krachtenkolom toevoegen) • Wat maakt dat je geen hoger cijfer geeft? (nieuwe informatie over zorgen kun je toevoegen aan je zorgenkolom) • Wat moet er gebeuren om jouw cijfer 1 punt hoger te krijgen? (nieuwe details over wat moet er gebeuren voeg je toe aan de derde kolom) 	
3. LIJ evaluatie	Ieder half jaar of als er specifieke redenen zijn om dit eerder te doen update je het LIJ. De eventuele nieuwe informatie neem je ook weer mee in je 3 Kolommen risicotaxatie.	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • LIJ

5. Plan van de jongere: Hoe gaan we de doelen behalen?

Waarom deze fase?

De dreigende gevaren en succesdoelen zijn geformuleerd en zijn voor iedereen helder. Nu is het belangrijk dat gezamenlijk de 'route' wordt bepaald die de jongere samen met zijn netwerk moet nemen om succes te bereiken en weg te bewegen van het criminele gedrag. Dit plan moet echt het plan zijn van de jongere en het netwerk. Een individuele veranderingstheorie, een route die hij zoveel mogelijk zelf heeft bedacht, waar hij zelf graag naar toe wil en waar het netwerk en professionals hem bij willen en kunnen ondersteunen. Maken we geen persoonlijk plan dan is de kans heel groot dat een jongere afhaakt.

Door het creëren van een routekaart met een duidelijke en haalbare eindbestemming geven we een duidelijk beeld van wat er wanneer gebeurt en dit leidt tot een groter gevoel van hoop voor de jongere en het netwerk om daaraan te werken.

Een duidelijk en persoonlijk plan kan voorkomen dat jongere en netwerk ongeïnteresseerd en passief zijn.

Uitkomst van deze fase

- Er is een succesplan/ routekaart naar succes gemaakt, waarvoor het volgende van toepassing is:
  - Het is het plan van de jongere.
  - De zorgen van de jongere, familie, het netwerk, de jeugdzorgwerker-JR en (eventuele) andere professionals zijn voor iedereen duidelijk.
  - De jongere, familie, het netwerk, de jeugdzorgwerker- JR en (eventuele) andere professionals weten allemaal precies wat er moet gebeuren om de doelen in het plan te bereiken en daarmee de maatregel, eventueel voortijdig, af te sluiten.
  - Jouw kennis over 'desistance' en 'wat werkt' wordt maximaal gebruikt in het plan.
  - De ideeën en oplossingen van de familie en het netwerk worden maximaal gebruikt om de jongere te ondersteunen op zijn weg naar succes.
  - Iedereen begrijpt precies wat er overeengekomen is en het plan voldoet aan de eisen van alle belanghebbenden (o.a. algemene en bijzondere voorwaarden zijn opgenomen in het plan)

Aandachtspunten

In deze fase besteed je extra veel aandacht aan eigenaarschap en zelfregie bij de jongere en netwerk. Je vult het plan niet zelf in maar volgt het proces van de jongere en probeert door het stellen van de juiste vragen te zoeken naar de primaire levensdoelen van de jongere, daar waar de motivatie ligt om te veranderen.

Wat doe je?	Hoe doe je het?	Tools en voorbeelden
1. Creëer een persoonlijk succesplan	<p>Je maakt samen met jongere en netwerk (of de jongere en het netwerk maken eerst helemaal zelf) een gedetailleerd plan. Er zijn zoveel mogelijk natuurlijk betrokken mensen in het plan aanwezig en zij weten precies wat er moet gebeuren om doelen te bereiken.</p> <p>Het plan zorgt ervoor dat de succesdoelen en veiligheidsdoelen worden behaald en daarmee het dreigend gevaar wordt opgeheven.</p> <p>Het plan ook de actie bevatten dat de jongere, samen met het netwerk, een Woord- en Beeldverhaal maakt zodat hij beter snapt waar hij naartoe werkt en wat er tijdens de begeleiding van hem wordt verwacht (soms snappen jongeren de voorwaarden niet waaraan zij zich moeten houden)</p>	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ik-Plan

6. Uitvoering

Waarom deze fase?

Dit is de actiefase. Nu duidelijk is waaraan gewerkt moet worden en hoe, gaat iedereen aan het werk om de doelen te bereiken. Jij bent degene die de jongere en netwerk de weg wijst en probeert hen op het pad te houden naar succes. Je bewaakt de voorwaarden van de maatregel en beoordeelt telkens hoe het gaat en welke eventuele acties / bijstellingen nodig zijn. Het zijn vooral de jongere en het netwerk die acties ondernemen zoals deze zijn afgestemd in het plan.

Uitkomst van deze fase

- Jongere, familie, netwerk, jeugdzorgwerker-JR en eventuele (andere) professionals hebben gedaan wat er in het plan was overeengekomen. Steeds is de focus gericht op het realiseren van de succesdoelen. Dragen de activiteiten hieraan bij?
- De overeengekomen doelen in het plan worden bereikt door gebruik te maken van de gekozen middelen. Als middelen niet werken, dan wordt het plan aangepast.
- Indien de doelen eerder zijn behaald dan volgens de tijdlijn was afgesproken wordt in overleg met de RvdK/ Rechter/ OM bekeken of de maatregel voortijdig positief kan worden afgesloten
- Indien de jongere niet wil meewerken/ zich niet aan de afspraken houdt/ het plan niet uitgevoerd wordt beoordeel je of de eventueel opgelegde voorwaardelijke straf ten uitvoer moet worden gelegd (TUL).
- Eventuele opgelegde voorwaardelijke straf wordt ten uitvoer gelegd indien nodig.
- Als jeugdzorgwerker-JR blijf je voortdurend alert op de voortgang van de jongere en eventuele risico's op recidive. Indien nodig grijp je in of pas je het plan aan, uiteraard in overleg met alle betrokkenen.

Aandachtspunten

Blijf de goede vragen stellen. Gebruik je kennis over 'wat werkt' in interventies en wat bijdraagt aan het desistanceproces. Biedt hoop en vertrouwen als de jongere dat nodig heeft. Gebruik positieve taal. Gebruik je autoriteit indien nodig.

Wat doe je?	Hoe doe je het?	Tools en voorbeelden
1. Wijs de weg, ondersteun en houd toezicht	<p>Dit is de toezicht- en begeleidingsfase</p> <p>Begeleiding</p> <ul style="list-style-type: none"> Blijf de jongere en netwerk bevragen op 	8 Ankers

	<p>hun doelen, hun ervaringen en hun wensen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blijf focussen op dat wat goed gaat en op de kleine stappen naar succes die gemaakt worden. • Wees alert op de doelen die de jongere zelf belangrijk vindt. Wordt hieraan voldoende gewerkt door de jongere en zijn systeem en netwerk? • Blijf bijeenkomsten organiseren met jongere en zijn netwerk en blijf vragen stellen over hun ervaringen. • Vergeet niet om de jongere complimenten te geven voor de stappen die hij heeft gemaakt. Maak hem bewust van die positieve ontwikkeling waardoor hij zich er ook mee gaat identificeren en bovendien gemotiveerd blijft om te werken aan zijn doelen. • Biedt praktische ondersteuning waar dat kan. Zonder dat aan de basisbehoeften van de jongere is voldaan (zoals bijvoorbeeld gezondheid of huisvesting) zal het voor een jongere heel moeilijk, zo niet onmogelijk, worden om de gestelde succesdoelen te behalen. <p>Toezicht De (casusspecifieke) schaalvragen gebruik je om de voortgang van de succesplannen continue te volgen, en eventueel te verfijnen waar dat nodig is. Hierbij kijk je ook naar hoe de jongere de opgelegde algemene en bijzondere voorwaarden naleeft.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruik schaalvragen gericht op het proces om met de jongere, het gezin en het netwerk de voortgang te volgen. • Gebruik schaalvragen gericht op voorkomen van recidive en om te bewaken of de jongere voldoende wordt ondersteund in het stoppen met crimineel gedrag en de veiligheid van de samenleving voldoende gewaarborgd is. • Gebruik schaalvragen gericht op partnerschap om te bespreken hoe de werkrelatie tussen jou, de jongere en de betrokkenen is. 	
<p>2. Stappen herhalen, plan bijstellen</p>	<p>Afhankelijk van de ontwikkelingen, maar minimaal 1 keer in de 6 maanden, stel je het plan of een onderdeel daarin bij (bijvoorbeeld rondom schoolgang / dagbesteding of vriendengroep). Globaal doorloop je opnieuw het proces om op dat aandachtspunt in samenspraak met jongere, gezin en netwerk een plan te maken of bij te stellen. Soms is het</p>	

	<p>nodig om met alle betrokkenen een heel nieuw plan te maken. Bij de halfjaarlijkse evaluatie van het Plan van Aanpak maar bijvoorbeeld ook als er nieuwe risico's bijkomen (jongere vergokt al zijn zakgeld, de jongere spijbelt weer frequent van zijn stage, thuis zijn problemen ontstaan).</p> <p>LET OP: Bij principiële verandering van het dreigend gevaar is het nodig om alle denkstappen opnieuw te maken.</p>	
3. Anticiperen op (voortijdig) afsluitinen	<p>Houd voortdurend de mogelijkheid open om de JR maatregel (in samenspraak met RvdK, OM/ZM) eerder af te sluiten als de succesdoelen en veiligheidsdoelen zijn behaald en daarmee het dreigend gevaar is geweken.</p>	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Positief afsluiten
4. Netwerkbijeenkomst en met de jongere en zijn netwerk	<p>Beleg periodiek een nieuwe netwerkconferentie om voortgang te bewaken en bespreken en plannen aan te vullen of bij te stellen. Breng daarnaast in elk geval het netwerk bij elkaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • als de jongere recidiveert • de jongere een nieuwe veroordeling krijgt van de kinderrechter • als betrokkenen bij het plan zich niet aan afspraken houden; • als de uitvoering stagneert, niet lukt, niet het verwachte resultaat heeft; • als er opnieuw onveiligheid voor slachtoffer en/of samenleving ontstaat; • als binnen een half jaar alle afgesproken stappen zijn gezet en er nieuwe afspraken gemaakt moeten worden voor de volgende periode; • Wanneer de halfjaarlijkse evaluatie van het plan plaatsvindt en er een bijstelling van het plan moet worden geschreven; • maar ook als er belangrijke successen te vieren zijn. <p>Geef de jongere, zijn gezin en netwerk de mogelijkheid om te falen, om dingen niet goed te doen. Op de momenten dat iets mislukt ontstaat er voor hen een kans om te laten zien dat ze het wél kunnen en dat ze tegenslagen kunnen opvangen en overwinnen. Blijf het recidiverisico in het oog houden, evenals de veiligheid van de jongere, zijn netwerk en de samenleving en bewaak het gedrag van de jongere samen met de familie. Grijp in wanneer de algemene of bijzondere voorwaarden in het gedrang komen of het recidiverisico zo hoog is dat dit gevaar oplevert voor samenleving en de jongere, maar</p>	

	zie ook deze vormen van 'falen' als de volgende stap in het voortgaande proces om tot blijvend preventief handelen te komen.	
--	--	--

7. Evaluatie en reflectie

Waarom deze fase?

Jeugdzorgwerkers-JR hebben veel vakkennis vanuit hun opleidingstraject. In Jeugdreclassering 2.0 staat actie-leren centraal: het grootste deel van het werk leert men door het opdoen van ervaring, gecombineerd met systematische reflectie hierop. Elke casus is weer anders, het proces van desistance is een menselijke ontwikkeling en voor elk individu weer anders. Hiervoor hebben we reflectieve jeugdzorgwerkers-JR nodig die een relatie kunnen aangaan met de jongere en zijn omgeving en dit individuele proces kunnen ondersteunen. Uit de praktijk blijkt dat het delen van goede praktijken en reflecteren op casuïstiek veel nieuwe inzichten oplevert. Een geschikt middel om dit te bereiken is het deelnemen aan leerbijeenkomsten.

Uitkomst van deze fase

- Reflecteren op casuïstiek met collega's in gestructureerde leerbijeenkomsten. Daarmee verdiep je je vakmanschap hetgeen je kunt inzetten voor de jongeren die je begeleidt en je collega's waar je mee samenwerkt.
- Inzet schaalvragen aan begin en eind van elk contact
- Gebruik zelfevaluatie tool Checklist methode integer werken.
- Gebruik evaluatie van het LIJ
- Gebruik tool Klaar mee?!

Aandachtspunten

Je neemt de bewust de tijd om zowel op het handelen van de jongere als op je eigen handelen te reflecteren. Je bent eerlijk en kritisch naar zowel de jongere als naar jezelf. Je bent je er van bewust dat er altijd ruimte is voor feedback, verandering en verbetering.

Wat doe je?	Hoe doe je het?	Tools en voorbeelden
1. LIJ en 'Klaar mee'	<p>In de casus worden de risico's steeds weer onderzocht (met behulp van een gevalideerd risico inventarisatie instrument zoals LIJ). De (nog) bestaande risico's worden besproken met de jongeren en betrokkenen om hem heen. Zij weten allen wat er nu (nog) moet gebeuren in het proces van de jongere en welke volgende stappen er nu genomen moeten worden. Wat er gedaan moet worden is ook in lijn met wat er vanuit de strafrechtketen verwacht wordt wat de jongere moet gaan doen.</p> <p>Door te reflecteren op de casus krijgt iedereen een goed beeld van hoe het proces van de jongere met het behalen van de succesdoelen gaat. Maar ook welke rol de familie, netwerk of professionals moeten hebben. Je onderzoekt ook wat de kwaliteit is van de samenwerkingsrelatie tussen de verschillende betrokkenen.</p> <p>Met de tool 'Klaar mee?!' kun je samen met de jongere reflecteren waar deze staat in zijn proces van desistance.</p>	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • LIJ • Klaar mee?!

<p>2. Schaalvragen</p>	<p>Deze gebruik je gedurende het gehele proces. Je kunt schaalvragen toevoegen als dat gewenst is. Middels het gebruik van de schaalvragen wil je antwoord kunnen geven op de overkoepelende vraag; Ben ik / is de jeugdreclasseringsmaatregel nog nodig?</p>	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schaalvragen
<p>3. Beslissen; maatregel afsluiten terugmelden of doorgaan</p>	<p>De jeugdzorgwerker-JR beoordeelt de gang van zaken binnen de toezicht en begeleiding van de jongere en beslist op basis van zijn oordeel of:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het tijd is om de maatregel (voortijdig) positief af te sluiten. Er zijn geen doelen meer om aan te werken. De jongere is ver genoeg gevorderd in het proces van desistance en veiligheid zodat de jeugdreclasseringsbegeleiding niet meer nodig is. - De maatregel terug te melden. De jongere heeft zich niet voldoende aan de afspraken gehouden/ recidive gepleegd/ niet voldoende medewerking verleend. Het is nu aan de kinderrechter om verder te beslissen over het verloop van de maatregel (bijvoorbeeld een ten uitvoerlegging). - De maatregel verder uitvoeren binnen de proeftijd. De jongere is goed op weg in zijn proces van desistance en veiligheid, maar heeft de jeugdreclasseringsbegeleiding nog wel nodig als ondersteuning om zijn doelen te bereiken. 	
<p>4. Actie leren</p>	<p>De jeugdzorgwerker-JR bediscussieert, evalueert en reflecteert op zijn eigen basishouding, gepleegde interventies en genomen stappen. Ook onderzoekt de jeugdzorgwerker-JR de samenwerking met de jongere, familie, zijn netwerk en (eventuele) andere professionals en / of organisaties die betrokken zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Leerbijeenkomst: - Werk met een groep van 5 tot 10 mensen. - Bepaal wie een casus inbrengt. - Bepaal wie de bijeenkomst leidt. - Bepaal (eventueel) wie adviseur is. - Focus in een leerbijeenkomst ligt vooral op het proces. - Zorg dat je niet verstrikt raakt in de details en de inhoud van de casus. Geef voorrang aan het doel om de vaardigheden van de teamleden te vergroten in het snel 	<p>Tool:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Checklist methode integer werken • Casuïstiek besprekingen • Leerbijeenkomst

	verkrijgen van verdiepend inzicht in een casus. - Leid de bijeenkomst strak en vaardig en werk door totdat de inbrenger voldoende input heeft om verder te komen in de casus.	
--	--	--

8. Einde van de begeleiding

Waarom deze fase

Het einde van de begeleiding is een moment in het proces waar we bewust aandacht aan moeten schenken. Als de begeleiding heeft geleid tot positieve veranderingen in het desistanceproces, kan dit proces verder versterkt worden door dit te vieren. Soms is een terugval in het leven van de jongere een reden voor de tenuitvoerlegging van de straf en betekent dat het einde van de begeleiding. Zelfs dan kan het gebruik van positieve termen in het proces van de jongere bijdragen tot toekomstig succes.

Doel van deze fase

- Markeren van de positieve stappen en veranderingen die tot nu toe zijn gezet om het desistanceproces kracht bij te zetten.
- Of; de maatregel afsluiten wanneer de kinderrechter de zaak van de jongere ten uitvoer heeft gelegd. Hiermee komt een einde aan de begeleiding door de jeugdreclassering

Aandachtspunten

Je staat als jeugdzorgwerker-JR samen met de jongere, familie, netwerk en (eventueel) andere professionals nadrukkelijk stil bij het einde van de begeleiding. Je neemt de tijd en de ruimte om de periode van jeugdreclasseringsbegeleiding, op een bij de situatie passende wijze, af te sluiten.

Wat doe je?	Hoe doe je het?	Tools en voorbeelden
1. (Voortijdig) positief afsluiten	Als alle succesdoelen behaald zijn is het tijd om de maatregel af te sluiten. In sommige gevallen kan dit nog voordat de officiële proeftijd afgelopen is. Dit kan je inzetten om de jongere te belonen voor de positieve ontwikkeling die hij heeft doorgemaakt. Afsluiten betekent ook de nodige zorg in zowel het sociale als het professionele netwerk inzetten zodat de jongere het na afsluiten niet 'helemaal alleen' verder hoeft te gaan.	Tool: <ul style="list-style-type: none"> • Positief afsluiten
2. (Voortijdig) negatief afsluiten	Als de voorwaarden worden overtreden en/of aan het eind van de begeleiding de dreigende gevaren nog steeds aanwezig zijn, is het belangrijk om het sociale en professionele netwerk te betrekken. Afsluiten betekent ook de nodige zorg in zowel het sociale als het professionele netwerk inzetten zodat de jongere het na afsluiten niet 'helemaal alleen' verder hoeft te gaan.	
3. Vieren van de positieve veranderingen	Uit desistance onderzoek is gebleken dat het helpt om dit moment te markeren. Hiermee vier je dat de jongere andere weg is ingeslagen	Tool: <ul style="list-style-type: none"> • Certificaat positief afsluiten

	zowel in gedrag als in identiteit en weer positief meedoet in de samenleving.	
--	---	--